

Атина – Док се грчки премијер Јоргос Папандреу спрема за суочавање са лидерима Немачке и Француске, који су га позвали у Кан да хитно објасни позадину свог позива на референдум на коме би се Грци изјаснили о тешко склопљеном спасилачком плану ЕУ, у Атини ново изненађење.

Наредбом министра одбране смењен је читав војни врх земље: начелник генералштаба икоманданти копнених снага, морнарице и ваздухопловства.

Јавност је у шоку, опозиција тражи објашњење и поручује да је овај политички маневар „индикативан у тренутку када премијер Папандреу губи поверење у сопственој партији и у народу“.

Преманеким изворима,смене у војном врху биле су изненађење и за армију и за чланове владе, и директно се повезује са политичком нестабилношћу.

После распада хунте 1974, влада има значајну контролу над армијом и њен врх се углавном бира на основу партијске лојалности.Непосредан повод су, по свему судећи,инциденти током недавне прославе „Дана не“ због којих је отказана војна парада у Солуну којом се обележава грчко „не“ захтеву фашистичке Немачке да допусти пролаз својим трупима.

Председник Каролос Папуљас, кога је маса тада вређала и назвала „издајником“, огорчено јенапустио свечану трибину.

Грчки премијер је после седнице владе у уторак увече, на којој је добионачелну подршку за референдум, у Кан отпутовао са непромењеним ставом да је народно изјашњавање неопходно.

У редовима његових социјалиста, али и међу члановима кабинета, све је више оних који мисле другачије. Још није разјашњено да лиминистар финансија Евангелос Венизелос, како преносе овдашњи медији, заиста није знао за намеру премијера да распише референдум. Чињеница је да је, због болести, у критичним тренуцима последња два дана Венизелос био одсутан, чак и са последње седнице владе.

После писма шесторо чланова Пасока који су тражили оставку премијера и формирање владе националног спаса, има индиција да се списак повећава. Потписници су чланови руководства партије, али не и посланици у парламенту.

Једна од њих, Ева Каили, изјављује да је „после потеза које је учинио премијеру озбиљној личној дилеми јер је до сада веровала да је члан тима који истински земљу може да спасе од банкрота“.

У парламенту на захтев Папандреу почиње тродневна дебата о поверењу влади. Гласање је предвиђено за петак увече, али с обзиром на то како се ситуација развијаније немогуће да премијер 4. новембра доживи свој „Ватерло“ у намери да ојача позицију и добије подршку за спровођење мера штедње које су нацију, у правом смислу речи, подигле на ноге.

Комунистичка партија позвала је народ да се у петак, за време дебате и гласања, поново окупи на атинском тргу Синтагма и још једном покаже своје незадовољство.

Скромна парламентарна већина се топи и тренутно Папандреу има само 152 гласа у парламенту од 300 места. Врло је могуће да искусна политичарка Васо Папандреу, са којом није у сродству, гласа „не“, чиме би само један глас одлучивао у корист Папандреуа – што би значило нове изборе у року од два месеца.

У том случају, питање референдума отишло би у други план или било потпуно одбачено. Међутим, и на финансијском тржишту би опет дошло до хаоса јер би до формирање нове владе сви планови били неизвесни.

Уколико Папандреу победи, референдум би се одржао већ у децембру. Уколико народ каже „да” плану европске помоћи и отписивању половине грчког дуга, цео процес био би настављен како је договорено у Бриселу.

У противном, одмах после гласања за „не” средства би била обустављена и Грчка би банкротирала.

Јасмина Павловић-Стаменић

(Политика)